

letos zopet primeroma povišala. Od lanskih 50.366 različnih pisank poskočil letos na 63.900 zvezkov, torej za 13.534 komadov več. Tudi knjig je bilo za 300 več razposlanih. Istotako so se razdale večje množine prožnih in kamnitih tablic, črtalnikov, svinčnikov, osobito pa risank (za 3000), kar je viden dokaz, da tudi v tej stroki šolstvo veselo napreduje. — Za 44 gl. se je tudi več potrosilo za učila potrebna pri elementarnem pouku, pri risanju, zemljepisji in naravoslovji.

Razvidi se iz tega, da poslovanje odboru naklada vedno več dela; zato naj slavni zbor dovoli, da pri tej priliki v misel vzamem one opazke lanskega poročila, ki so merile na to, da bi častiti gospodje društveniki odboru gospodarjenje nekoliko olajšali s pravočasnimi in točnimi naročili, katerih mu vselej ni moči takoj in po želji izvršiti. Naglašati moramo še jedenkrat onih 9 točk, katere je odbor kot vodilo sklenil v odborovi seji dne 3. rožnika t. l. in priobčil v „Tovarišu“ dne 1. maj. srp. št. 13. (Preberejo se.)

Vse druge razmere pri „Narodni šoli“ so ostale večinoma take, kakor v prejšnjih letih, zato nam ne preostaja drugega nego prošnja do velečastitih dobrotnikov in društvenikov, naj bi blagoizvolili tudi za naprej svojo naklonjenost ohraniti „Narodni šoli“ kot društvu in narodni šoli kot ljudski učilnici, katera dobro urejena je prva in glavna podstava kulturnim razmeram vsacega naroda. Delajmo torej z združenimi močmi za čast in blagor naše domovine!

Poročilo tajnikovo se brez ugovora odobri ter se izreče odboru, oziroma funkcionarjem za njihovo požrtovalno delavnost priznanje.

Predsednik upraša, o čem bi imel kdo gledé šolskega blaga kako željo. G. Trost se izreče za patentirane svinčnike, ker so ti po njegovi misli boljši ter želi, da bi odbor v „Učit. Tov.“ objavil linijamente in številke vseh zvezkov, katere se pri društvu dobe. Temu doda g. Jelenec, da naj bi se zvezki z navpičnimi črtami popolnoma opustili. — G. Punčuh se temu mnenju protivi, poudarjajoč, da so v višjih oddelkih zvezki z navpičnimi črtami dobri, ker se po njih otroci vadijo boljše samostojnosti in lepše pisave števil. — G. Žirovnik govori za P. predlog, meni pa, da si more učitelj tudi s „podkladki“ pomagati. G. Lunder meni, da se z navpičnimi črtami pospešuje dekadična sistema ter se vadijo učenci samostojnosti. Naj društvo obdrži oba linijamenta. — G. Malenšek doda predlogu g. T., da bi „Tovariš“ z objavo linijamenta priobčil tudi ceno posamičnim zvezkom ter pripomni, da se učitelj v jednorazrednicah z več oddelki nikakor ne more ukvarjati in časa izgljati z zvezki navpičnega linijamenta, zato je on

za vodoravni linijament. — G. Krulec pravi: Založnik Grubbauer ima takozvane „uzorne zvezke“; ali bi odbor „Narodne šole“ ne mogel od njega izposlovati takih zvezkov, katere naj bi potem odbor svojim udom doposlal, in bi potem ta stvar v „Tovariš“ odpadla. — G. predsednik upraša in želi vedeti, kaj misli o tem navzočni g. nadzornik Žumer in kake izkušnje si je on o tem pridobil na raznih šolah. G. Žumer pravi: Po vsi deželi kranjski so razširjeni in upeljani Grubbauerjevi zvezki, kjer se to do danes še ni zgodilo, upa, da se bode v prihodnje, kar je tudi zadnja učiteljska konferencija v Kranji storila. Večina šol se ugreva za vodoravni linijament, kajti otrok naj piše številke od črte do črte, da se privadi lepi pisavi. Zato on misli, da naj odbor „Narodne šole“ naroča več zvezkov z vodoravnim linijamentom, vendar naj tudi zvezkov z navpičnim linijamentom ne opusti, da se more vsem društvnikom z raznim blagom postreči in se nikomur ne dela nikakoršne sile. — Na to pripomni g. predsednik, da se bode gledé „Vzornih zvezkov“ obrnil na g. Grubbauerja, da dopošlje zopet letos vsaki šoli po jeden tak iztis. Tudi linijamenti se hočejo v „Tovariš“ priobčiti, ako bode to uredništvo dovolilo, a cena se ima opustiti; na želje gledé „številnic“ izražene, se pa hoče odbor, kakor vsakikrat ozirati. Račun se brez ugovora odobri ter za pregledovalce računov izvolijo po vskliku gg. Raktelj Francišek, Cepuder Jožef in Krulec Ivan.

Na posebni predlog, da bi se objavljal imenik ljudskih šol in društvenikov, pripomni g. predsednik, da ni zato iz gospodarskih ozirov. Novci, ki bi se v to potrosili, naj se rajši za potrebnejše reči obrnejo. — G. Malenšek temu ugovarja, on meni, da bi bilo iz marsikaterih ozirov koristno, da bi se imenik tiskal. — G. Žirovnik pravi, ves „Imenik“ se koncentrira kakor vidimo v odboru, čemu torej nepotrebnih izdatkov? G. Žumer tudi v principu ni za „Imenik“, vendar meni, da bi bil taisti včasih nezaupljivcem dobra kontrola. — Pri glasovanju je obveljal predlog, da se vsa stvar odboru prepusti. Potem se preide k volitvi novega odbora. V skrutinatorja se izvolita gg. Cepuder in Malenšek. Izid volitve je bil naslednji: Stegnar, Žumer, Močnik, Govekar, Praprotnik A., Tomšič, Praprotnik F., Raktelj in Cepuder.

Na to sklene predsednik zborovanje s toplimi besedami, zahvalivši se udeležencem za prijazno sodelovanje ter z vabilom, da bi se tudi prihodnjega zbora izvolili zopet v tako obilnem številu udeležiti. — Večina se je potem sešla v gostilni pri Avru v vesel razgovor in zabavo.

Vestnik.

Najvišje odlikovanje. G. profesor P. Ladislav Hrovat novomeške gimnazije je dobil povodom umirovljenja zlat križec za zasluge s krono.

Najvišja podpora. Presvetli cesar je podaril za zgradbo šolskega poslopja šolski občini Smartno v Tuhinjski dolini 250 gl. in Begunje na Gorenjskem 100 gl. podpore; društvo gosp. krščanske

ljubezni pa je dobilo 200 gld. podpore za zgradbo svojega poslopja.

Osobne vesti. Dne 30. vinotoka je nagloma umrl gospod nadučitelj Francšek Govekar. Več o njemu prihodnjic. — Glavni učitelj na ženskem učiteljski v Gorici g. Julij pl. Kleinmayr je imenovan glavnim učiteljem na učiteljski v Kopru, g. Anton Fras pa glavnim učiteljem na ženskem učiteljski v Gorici, G. dr. Fr. Kos iz učiteljske v Kopru je dobil mesto glavnega učitelja na ženskem učiteljski v Gorici. — G. Jakob Žebre, učitelj v Planini, pride v Stari Trg pri Loži; g. Jožef Žirovnik, nadučitelj v Begunjah, imenovan je nadučiteljem v Gorjah, g. Mihael Kos, učitelj v Velesalu pa stalnim učiteljem v Homci (kamniški okraj); g. Ivan Zupan,časni učitelj v Sorici, pride začasnega učitelja v Zagradec, G. Rudolf Dolenc, učitelj v Vipavi, pride v Podrago; g. Karl Pikel pa iz Hrenovice v Nadanje Selo; učiteljski kandidat g. Jožef Verbič je dobil drugo učno mesto v Trnovem, g. Jožef Pavčič pa tretje mesto v Vipavi. Stalne so postale časne učiteljice: gđ. Pavla Krušič v Cerkljah (2. mesto), gđ. Jožefina Schmiedt v Poljanah in gđ. Ludovika Košenina v Mokronogu (3. mesto). C. kr. okrajni šolski svet črnomaljski nam naznanja naslednje spremembe: Gđ. Matilda Parma, dosedaj na tretjem učiteljskem mestu v Metliki, dobila je stalno novo ustanovljeno službo dekliške učiteljice na tamošnji šoli, tretje učiteljsko službo je dobil izprašan pripravnik g. Jožef Križnar začasno, četrto učiteljsko mesto pa se je stalno podelilo učiteljici v Loškem Potoku gđ. Viti Zupančič. Na štirirazredni „Francšek-Jožefovi“ šoli v Črnomlju sta začasno umeščena izprašana pripravnika gg. Lovro Perko in Francšek Štefančič in sicer prvi na tretje drugi na četrto učiteljsko mesto, dosedanja učiteljica na četrto službi gđ. Rozalija Clarici pa je dobila službo dekliške učiteljice začasno. Druga učiteljska služba v Dragatuši se je stalno podelila učitelju v St. Lambertu g. Tomažu Bitencu.

Podpore za šolska zidanja iz deželnega zaklada je visoki deželni zbor dovolil nastopnim šolam: Radomlje 200 gld., Sv. Trojica 200 gld., Smartno (kamniški okraj) 500 gld., Homec 200 gld., Prežganje 300 gld., St. Vid pri Cerknici 150 gld., sv. Trojica (logaški okraj) 600 gld., Hotedrsica 200 gld., Dobropolje 400 gld., Črešnjevo 200 gld., Radence 200 gld., Tribučje 200 gld., Čepca 200 gld., Zagajda 200 gld., Rateče 300 gld., Begunje (Gorenjsko) 400 gld., Zasip 500 gld., Sorica 500 gld., Rakitna 300 gld.

Za učitelje-vojake. Ravnokar smo poizvedeli, da je dobil najvišje potrjenje zakonski načrt o reguliranju osebnih in službenih razmer učiteljev na javnih ljudskih šolah na Kranjskem, ki pripadajo vojni sili z ozirom na dolžnost aktivnega službovanja v stoječi in črni vojski. Ta zakon pričemo prihodnjic.

Kazni v francoskih šolah. Minister pouka je zabranil v šolah francoskih vsako kazen. Dozdaj so bile navadne dvojne kazni: otrok je moral storiti to, kar mu je bilo naloženo, ali je bil pa po končanem pouku pridržan v šoli. Po novih odredbah se prepušča kazen samo roditeljem. Vsak učenec dobi knjižico, v katero učitelj zabeleži svoje opazke. Tako roditelji izvedo, kaj je zakrivil njih otrok. Drugi dan mora otrok prinesiti knjižico podpisano od roditeljev. Roditeljem je dolžnost, da otroka kaznujejo, kadar učitelj to zahteva in to naznači v knjižici. Ta novost ima namen, da roditelji še bolj spoznavajo svoje otroke, ter jih lahko najprimerneje kaznujejo.

Zdravstvo po šolah. Vsi predloga vrhovnega zdravstvenega sveta namerava vlada preiskavati zdrav-

stveno stanje pri otrocih po ljudskih šolah vseh kronovin in če šolska poslopja ugovajajo sanitarnim zahtevam. Z ozirom na to vprašanje je priobčil vladni svetnik g. prof. dr. Valenta v tukajšnji „Schulztg.“ članek, kateremu je jedro: „Mens sana in corpore sano“ bodi nalog dobri šolski vzgoji. Šola bodi ne samo učilnica, temveč tudi vzgojevalnica, zakaj dosedanja šolska vzgoja mladine naše je povsem — jednostranska. Dr. Valenta priporoča v ta namen uvedbo lastnih šolskih zdravnikov ali zdravniških šolskih nadzornikov. V ta namen, piše g. prof. Valenta, naj vlada ustanovi: 1. popolnem samostalne šolske zdravnike ali šolske zdravstvene nadzornike; 2. šolskim zdravnikom pristajalo naj bi pravo, če treba, staviti predloge v okrajnih in krajnih šolskih svetih svojega uradnega delokrožja in naj so ex offio redni člani okrajnega šolskega sveta, kjer bivajo, z glasovalno pravico; 3. c. kr. deželni zdravstveni poročevalci bodi v deželnem šolskem svetu in vsak c. kr. okrajni zdravnik v okrajnem šolskem svetu redni član z glasovalno pravico; 4. c. kr. deželni sanitetni poročevalci bodi zajedno z zdravniški šolski nadzornik ter njemu v zdravstvenem oziru podrejene vse šole po naši kronovini; 5. za učiteljske pripravnike uvede naj se obligatno poučevanje o šolskem zdravstvu.

Varujte ptice. Prijatelj nam je pravil: „Letos sem imel toliko ptičkov, ker sem jim tudi po zimi vrgeč časih drobitnic, na svojem vrtu, da ni bilo kar nič gosenic, vse so ptički pobrali, menda jim je na zadnje še zmanjkovalo mrčesa.“ „Dol. Nov.“

Princi rokodelci. Kakor je navada v kraljevski rodbini Hohenzollerski, da se vsak princ mora naučiti kake obrti, tako se tudi trije sinovi princ Albrehta, regenta Brunšviškega uče zidarstva in mizarstva. Trije principi dobivajo pouk v teh obrtih od mojstrov ter se jih lahko vidi vsak dan, kako delajo, stareja dva zidarska, mlajši pa mizararska dela. Pod vodstvom svojih mojstrov gradijo zdaj malo hišico.

Lepa navada. Kraljevo vrtnarsko društvo v Londonu razdeli vsako leto nekoliko tisoč cvetic v loncih med ubožne otroke s pogojem, da jih morajo otroci gojiti. V spodbujajo se potem v zimskem času priredi razstava cvetic, ki so jih otroci gojili; najmlajšim otrokom so določeni dobitki.

Vpeljava normalne višine tona v šolah. Leta 1885. je posebna mednarodna konferenca sklenila, da se pri glasbi povsod vpelje normalna višina tona. Kot normalni glas se je določil A v jednočrtani oktavi, ki ima v sekundi 870 tresajev. Naučni minister dr. baron Gautsch je temu nasvetu pritril in odredil, da se o tej stvari razpošlje ukaz na vse zavode, v katerih se goji glasba.

Zahvala. Slavno podporno društvo „Narodna šola“ je blagoizvolilo za malo vsoto tukajšnji šolski mladini poslati nekaj šolskega blaga. Izreka se mu tem potom prelepa zahvala.

Šolsko voditeljstvo v Svibnu.

Zahvala. Podpisani izreka v svojem in v imeni ubogih učencev „Narodni šoli“, katera je tekom minulega šolskega leta za male vsotice večkrat obilo podelila učnih pripomočkov, tem potom najtoplejšo zahvalo s srčno željo: Bog nam dan še zanaprej obilo dobrotnikov!

Komenda dne 12. kimovca 1890.

J. Mesner, nadučitelj.

Zahvala. Povodom obhajanja imendana našega presvetlega cesarja prejela je tukajšnja šola od pref. kanonika g. Janeza Hofstetterja, ki je ob jednem tudi predsednik krajnega šolskega sveta in krajni šolski nadzornik, krasen trak k dragoceni šolski za-

njevica na Koroškem. Do sinoči se je našelo vseh družbenikov po njih kategorijah vkup 7589.

Bližamo se torej stotini podružnic, ki se ho dala doseči z nekoliko večjo živahnostjo in delavnostjo rodoljubov osobito ob jezikovni meji. Zakaj to povdarjam?

Iz imenika podružnic v zadnjem „Vestniku“ se prepričajo čč. skupščinarji, da jih je skoro polovico na Kranjskem, namreč 38 in z letošnjima dvema 40. Za temi jih je na Štajerskem 22 — dasi ondi živi skoro toliko Slovencev, kakor v osrednji Kranjski. Koroško jih ima 13, Goriško 12, Trst z Istro 5.

Iz tega sprevidijo naši dragi bratje na okrog, da jih iz osrednje Kranjske radi podpiramo, dasi mi od družbe za svojo mladež dosti ne pričakujemo; a zavedamo se dolžnosti, da njemu, ki je v večji nevarnosti, požrtvovalno prihitimo na pomoč. In vem, da vsem govorim iz srca: Vsako slovensko dete, ki bi ga nasprotnik zvalil v svoje zavode in ga raznarodil, nam je tako drago, kakor naše lastno, ki se ni v tej nevarnosti. Izrečno pa povdarjam tu pri veliki skupščini: da ne jednega tujerodnega otroka družba do sedaj ni vabila v svoje učne zavode in ga tudi v prihodnje vabila ne bode. (Tako je!)

S tem v zvezi je premislek, kako povišati družbine dohodke, ker ti so — poleg podružničnih naporov

— življenska moč naši družbi. Vodstvo tudi tega ni pustilo iz oči. Na lanski skupščini je bil vzprejet navše, naj bi se s prošnjo zglasilo pri vseh čč župnijskih predstojništvih po Slovenskem, da bi se nabiralo za družbo in bi se župnije po vplačanem stotaku vpisale kot pokroviteljice družbi sv. Cirila in Metoda po § 4. družbinskih pravil.

Vodstvo je pretresavalo ta predlog ter ga je odobrilo. Meseca vinotoka 1889 zglasilo se je s posebno prošnjo pri vseh župnijskih predstojništvih — pojasnivi jim namen družbe in priloživi po jeden izvod „Vestnika“ — da bi blagoizvolili duhovni in posvetni rodoljubi zbirati prispevkov toliko časa, da se lahko ista župnija (ali občina, trg, vas) vpiše mej pokrovitelje družbe sv. Cirila in Metoda. Vspeh dozdej še ni bil popolnoma ugoden; a vender se je tudi v tem oziru pomnožila vrsta pokroviteljev. Lani smo jih šteli 38. Letos je prirastlo: Tek. št. 39. Šmartno pri Litiji, št. 40. župnija Št. Lambert, št. 41. dr. J. Glančnik, odvetnik v Mariboru, št. 42. Martin Drčar, župnik v Preski, št. 43. Andr. Kalan, št. 44. Litijske in šmartinske Slovenke. Ako se je osobito v tem kraju moglo v kratkem času toliko storiti v prosep naše družbe, zakaj bi se ne moglo drugod?

Vodstvo si usoja to stvar še jedenkrat prav toplo priporočiti vsem čč. skupščinarjem in po njih vsem občinam ter inovitejšim krajem po naši mili domovini.

Društven vestnik.

Iz našega društva. Dne 2. vinotoka je bila 6. odborova seja, o kateri mi je sledeče poročiti. Vpisna pola za knjižnico družbe sv. Cirila in Metoda se je vrnila na naše predsedništvo. Nanjo je zabeležilo mestno učiteljsvo prispevek 3 gl. 60 kr. v knjižnično svrhu. — Prebere se poročilo direktorija „Zaveze slov. učiteljskih društev“, v katerem je njega sklep, da podpira in priporoča zavarovalno banko „Slavijo“ in sicer z ozirom na to, ker daje svojim članom dividendo, katera od petega leta naprej vsakemu zavarovancu v oddelkih življenskih zniža zavarovalnino (premijs), oziroma poviša zavarovani kapital. Razven tega še obljubuje društvom 3% opravnine od tistih zavarovanj, ki so se sklenila po dovršenem dogovoru z banko „Slavijo“. O tej stvari se sklene govoriti ob času občnega zbora našega društva. Ko se prebere dopis „Zaveze“, v katerem nas pozivlje, izpolniti pridejano goličo, tičečo se objave društvenega odbora, izvoljenih delegatov, števila članov in imen od zadnjega poročila izstopenih in pristopivših članov, sklene se poiskati pripraven lokal, za prirejevanje učiteljskih večerov. — Končno se ukrene, da bode letošnji občni zbor našega društva šele v božici dne 29. grudnia 1890. To pa radi tega, ker sta ravnokar zborovali dve društvi in bi za naše društvo ne pre-

ostajalo dovolj časa in z ozirom na to, da je o tem času mnogobrojnejša udeležba naših gg. tovarišev mogoča. Na dnevnem redu bodo običajne točke; razven tega se je pa še sklenilo naprositi g. tovariša Luznika, da bi nam ob zborovanji razkazal in razložil svoj didaktofon, ker je tudi med našimi udi dosta zanimanja za njegov izum. Tajnik.

Vabilo. Ker „učiteljsko društvo za kranjski okraj“ dne 14. vel. srpana t. l. radi slabe udeležbe ni moglo zborovati, razpiše se nova skupščina na 3. listopada t. l. ob 10. uri dopoldne v mestni dvorani v Kranji. Vzpored razpravam: 1. Ogovor predsednikov, 2. tajnikovo, 3. blagajnikovo poročilo, 4. volitev računskih pregledovalcev, 5. poročilo pevovodje, 6. o okrajnih učiteljskih društvih, poroča g. M. Kos, 7. posamezni nasveti, 8. volitev društvenih odbornikov, 9. volitev delegatov k „Zavezi“.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Iz radovljiskega okraja. Dne 23. kimovca t. l. je imel odbor učiteljskega društva v Radovljici svojo sejo. Posvetovalo se je o prvem društvenem koncertu, kateri se ima prirediti v korist šolstvu tega okraja. Predsednik opozarja, da bi bilo umestno, ko bi vse šole tega okraja postale „ustanovnik“ Narodne

šole. Prirejali naj bi se v to svrhu koncerti. Čisti dohodek vsacega koncerta poslal naj bi se „Narodni šoli“ in tako bi s časom postale lahko vse šole „ustanovnik“ tega jako koristnega društva. Žreb pa bi razsodil, katera šola bi bila prej ud tega društva.

Odbor je tedaj sklenil prirediti koncert že meseca listopada in sicer v imendan Nj. veličanstva presvetle cesarice Elizabete v šolskem poslopi radovljiškem z nastopnim vzporedom:

Vabilo k I. koncertu učiteljskega društva radovljiškega okraja dné 19. listopada 1890 povodom imendana Nj. Veličanstva presvetle cesarice Elizabete v korist šolstva tega okraja v šolskem poslopi radovljiškem.

Vz p o r e d :

1. Nagovor predsednika (g. M. Kovšca).
2. A. Foerster: „Pobratinja“, zbor.
3. Slavnostni govor (g. H. Podkrajšek).
4. A. Nedvéd: „Domovina“, zbor.
5. F. Vilhar: „Prvi ejev“, bariton solo (g. Piancki) s spremljevanjem (g. Ig. Rozman).
6. J. Aljaž: „Občutki“, zbor z bariton-solo.
7. Vašak: „Kde déva má“, čveterospév.
8. A. Hajdrih: „Slava Slovencem“, zbor.
9. „Cesarska himna“, zbor unisono sê spremljevanjem.

Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina: I. 1 gld.; II. [80 kr.; III. 50 kr. — Društveni člani plačajo polovico. Preplačila se hvaležno vzprejemajo. Po koncertu zabava v gostilni g. M. Klínarja.

O d b o r.

Posebna vabila h koncertu se bodo razposiljala v prvi polovici meseca listopada.

Ig. Rozman — Mošnjé.

Občni zbor „Narodne šole“ v Ljubljani. Dné 1. t. m. ob 6. uri zvečer se je sešlo do 40 društvenikov-učiteljev v mestni dvorani. Predsednik g. Feliks Stegnar pozdravi zbor, častita navzočemu g. ravnatelju A. Praprotniku na njegovem odlikovanju povodom umirovljenja, spominja se najvišjega pokrovitelja vsega šolstva presvetlega cesarja ter izreka zahvalo vsem podpirateljem društva.

Na to poročá tajnik g. Francíšek Govekar nekako tako-le:

Slavna skupščina!

Častitim društvenikom, ki so se potrudili priti k 18. občnemu zboru „Narodne šole“, poročál bi rad kaj mikavnega in razvedrilnega, da bi se po dolgem sestanku zopet jedenkrat nekoliko poradovali v svojem shodu, pozabili svojih vsakdanjih skrbij ter ohrabрили se za nadaljno vzajemno delovanje in oživili svoje prijateljstvo. — Žal pa, da predmet, ki nas pri tej priliki druží, ne podaje takega gradiva. Šuhoparne številke in nekoliko reminiscencij na preteklo šolsko leto — to je vse gospoda moja, kar mi daje povod in gradivo za poročilo.

Večino tega pa najdete, gospodje tovariši, v skrbno sestavljenem računskem sklepu, katerega smo razposlali z vabilom na občni zbor vsem članom in katerega imate tudi pred seboj.

Zanimiv v njem je pregled društvenikov, ljudskih šol in učiteljev. Število prvih je od lani naraslo od 89 na 103, torej za 13 več. — Istotako so manjša vplačila redkejša postala, večja pa se pomnožila. Vse to kaže povišano zanimanje za društvo z jedne, in priznavanje koristnosti „Nar. šole“ z druge strani, kar je odhodu dobrodejno zadostilo za njegovo trudapolno delovanje. V občé je udeležba društvenikov nekoliko večja mimo lanskega leta. V računskem zaključku je bilo v prejšnjem letu plačujočih članov izkazanih 137; a v zadnjem letu 144; vsled večjih vplačil in več društvenikov se je razdalo tudi več šolskega blaga in vkupna vrednost vračil z darili vred, za katere društvena blagajnica ni vzprejela nikakoršnih doneskov, znaša 1164 gld. 62 kr., mimo lanských 976 gld. 70 kr., torej za 187 gld. 92 kr. več.

Obdarovanih ljudskih šol je zabeleženih 16 in darila so bila vredna 71 gld. 77 kr.

Da je „Narodna šola“ mogla izdatneje delovati in obilnejše podpirati naše šolstvo, zahvaliti se imamo prvi vrsti visokemu deželnemu zboru, ki je blagoizvolil svojo letno podporo od 100 gld. povišati na 200 gld. Sicer pa sta, kakor vsako leto, slavni mestni zbor in slavna kranjska hranilnica s svojima visokodušnimá podporama naklonila društvu najobilnejšo podporo in pomoč. Visokorodni g. dr. Fr. vitez Močnik v Gradci je tudi za l. 1890. skazal svojo izredno naklonjenost „Narodni šoli“ podarivši ji ob novem letu redno podporo 15 gld. Društva se je tudi slavna kmetska posojilnica spominjala ter prišla že drugič na pomoč z 10 gld. Reden donesek 2 gld. smo vzprejeli iz nabiralnice ljubljanske čitalnice. Dobrotnih manjših doneskov pa — žal — nimamo obilo vknjiženih. Odboru ni mogoče vsega storiti, obračamo se pa do svojih gospodov tovarišev, da bi tu in tam časih kaj „pomoledovali“ na korist društvu! Prilika se že najde, ako je volja jeklena. Vsem veleslavnim korporacijam in dobrotnikom bodi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala.

Ustanovnina le po malem narašča. V novejši dobi je pristopila ljudska šola na Vrhu pri Vinici kot ustanovnica, ter je vplačala polovico, t. j. 10 gld.

Pri lanskem občnem zboru sklenjeni nasvet: naj se od podpore „Češko-slovenskega društva v Pragi“ naloži 20 gld. kot ustanovnina, se je izvršil; vsota naložene ustanovnine broji zdaj 345 gld., torej za 35 gld. več mimo lani. Pri tej priliki hodi omenjena tužna vest, da je „Narodna šola“ tekom leta izgubila dva ustanovnika: g. Ferdo Vigele dné 3. sušca in g. Franciška Kotnika dné 15. vel. srpana t. l. Ohranimo jima blag spomin in svojo hvaležnost!

Gledé na razdeljeno in porabljeno blago mi je pripomniti, da se je potreščina nekaterih samoučil

letos zopet primeroma povišala. Od lanskih 50.366 različnih pisank poskočil letos na 63.900 zvezkov, torej za 13.534 komadov več. Tudi knjig je bilo za 300 več razposlanih. Istotako so se razdale večje množine prožnih in kamnitih tablic, črtalnikov, svinčnikov, osobito pa risank (za 3000), kar je viden dokaz, da tudi v tej stroki šolstvo veselo napreduje. — Za 44 gl. se je tudi več potrosilo za učila potrebna pri elementarnem pouku, pri risanju, zemljepisji in naravoslovji.

Razvidi se iz tega, da poslovanje odboru naklada vedno več dela; zato naj slavni zbor dovoli, da pri tej priliki v misel vzamem one opazke lanskega poročila, ki so merile na to, da bi častiti gospodje društveniki odboru gospodarjenje nekoliko olajšali s pravočasnimi in točnimi naročili, katerih mu vselej ni moči takoj in po želji izvršiti. Naglašati moramo še jedenkrat onih 9 točk, katere je odbor kot vodilo sklenil v odborovi seji dne 3. rožnika t. l. in priobčil v „Tovarišu“ dne 1. maj. srp. št. 13. (Preberejo se.)

Vse druge razmere pri „Narodni šoli“ so ostale večinoma take, kakor v prejšnjih letih, zato nam ne preostaja drugega nego prošnja do velečastitih dobrotnikov in društvenikov, naj bi blagoizvolili tudi za naprej svojo naklonjenost ohraniti „Narodni šoli“ kot društvu in narodni šoli kot ljudski učilnici, katera dobro urejena je prva in glavna podstava kulturnim razmeram vsacega naroda. Delajmo torej z združenimi močmi za čast in blagor naše domovine!

Poročilo tajnikovo se brez ugovora odobri ter se izreče odboru, oziroma funkcionarjem za njihovo požrtovalno delavnost priznanje.

Predsednik upraša, o čem bi imel kdo gledé šolskega blaga kako željo. G. Trosť se izreče za patentirane svinčnike, ker so ti po njegovi misli boljši ter želi, da bi odbor v „Učit. Tov.“ objavil linijamente in številke vseh zvezkov, katere se pri društvu dobe. Temu doda g. Jelenc, da naj bi se zvezki z navpičnimi črtami popolnoma opustili. — G. Punčuh se temu mnenju protivi, poudarjajoč, da so v višjih oddelkih zvezki z navpičnimi črtami dobri, ker se po njih otroci vadijo boljše samostojnosti in lepše pisave števil. — G. Žirovnik govori za P. predlog, meni pa, da si more učitelj tudi s „podkladki“ pomagati. G. Lunder meni, da se z navpičnimi črtami pospešuje dekadična sistema ter se vadijo učenci samostojnosti. Naj društvo obdrži oba linijamenta. — G. Malenšek doda predlogu g. T., da bi „Tovariš“ z objavo linijamenta priobčil tudi ceno posamičnim zvezkom ter pripomni, da se učitelj v jednorazrednicah z več oddelki nikakor ne more ukvarjati in časa izgljati z zvezki navpičnega linijamenta, zato je on

za vodoravni linijament. — G. Krulec pravi: Založnik Grubbauer ima takozvane „uzorne zvezke“; ali bi odbor „Narodne šole“ ne mogel od njega izposlovati takih zvezkov, katere naj bi potem odbor svojim udom doposlal, in bi potem ta stvar v „Tovariš“ odpadla. — G. predsednik upraša in želi vedeti, kaj misli o tem navzočni g. nadzornik Žumer in kake izkušnje si je on o tem pridobil na raznih šolah. G. Žumer pravi: Po vsi deželi kranjski so razširjeni in upeljani Grubbauerjevi zvezki, kjer se to do danes še ni zgodilo, upa, da se bode v prihodnje, kar je tudi zadnja učiteljska konferencija v Kranji storila. Večina šol se ugreva za vodoravni linijament, kajti otrok naj piše številke od črte do črte, da se privadi lepi pisavi. Zato on misli, da naj odbor „Narodne šole“ naroča več zvezkov z vodoravnim linijamentom, vendar naj tudi zvezkov z navpičnim linijamentom ne opusti, da se more vsem društvnikom z raznim blagom postreči in se nikomur ne dela nikakoršne sile. — Na to pripomni g. predsednik, da se bode gledé „Vzornih zvezkov“ obrnil na g. Grubbauerja, da dopošlje zopet letos vsaki šoli po jeden tak iztis. Tudi linijamenti se hočejo v „Tovariš“ priobčiti, ako bode to uredništvo dovolilo, a cena se ima opustiti; na želje gledé „številnic“ izražene, se pa hoče odbor, kakor vsakikrat ozirati. Račun se brez ugovora odobri ter za pregledovalce računov izvolijo po vskliku gg. Raktelj Francišek, Cepuder Jožef in Krulec Ivan.

Na posebni predlog, da bi se objavljal imenik ljudskih šol in društvenikov, pripomni g. predsednik, da ni zato iz gospodarskih ozirrov. Novci, ki bi se v to potrosili, naj se rajši za potrebnejše reči obrnejo. — G. Malenšek temu ugovarja, on meni, da bi bilo iz marsikaterih ozirrov koristno, da bi se imenik tiskal. — G. Žirovnik pravi, ves „Imenik“ se koncentrira kakor vidimo v odboru, čemu torej nepotrebnih izdatkov? G. Žumer tudi v principu ni za „Imenik“, vendar meni, da bi bil taisti včasih nezaupljivcem dobra kontrola. — Pri glasovanju je obveljal predlog, da se vsa stvar odboru prepusti. Potem se preide k volitvi novega odbora. V skrutinatorja se izvolita gg. Cepuder in Malenšek. Izid volitve je bil naslednji: Stegnar, Žumer, Močnik, Govekar, Praprotnik A., Tomšič, Praprotnik F., Raktelj in Cepuder.

Na to sklene predsednik zborovanje s toplimi besedami, zahvalivši se udeležencem za prijazno sodelovanje ter z vabilom, da bi se tudi prihodnjega zbora izvolili zopet v tako obilnem številu udeležiti. — Večina se je potem sešla v gostilni pri Avru v vesel razgovor in zabavo.

Vestnik.

Najvišje odlikovanje. G. profesor P. Ladislav Hrovat novomeške gimnazije je dobil povodom umirovljenja zlat križec za zasluge s krono.

Najvišja podpora. Presvetli cesar je podaril za zgradbo šolskega poslopja šolski občini Smartno v Tuhinjski dolini 250 gl. in Begunje na Gorenjskem 100 gl. podpore; društvo gosp. krščanske

stavi, kojo je isti pred nekoliko leti tukajšnji šoli daroval.

Podpisani šteje si v prijetno dolžnost, blagemu šolskemu prijatelju in dobrotniku za ljubeznivo naklonjenost naši šoli in za vse dosedanje velikodušne darove izreči tem potem svojo presrčno zahvalo

V Postojni dne 2. vinotoka 1890.

Janez Thuma, šolski vodja.

Zahvala. Gospod Jan L e g o v Žižkovi pri Pragi, uradnik češkega muzeja, častni član Matice slovenske, Narodne šole, učiteljskih društev tolminskega in sežanskega okraja itd. poslal je tukajšnji šoli dve krasnozbirki rudnin v vrednosti 50 gld. Blagemu dobrotniku iz Češkega, ki se tako zelo zanima za slovensko šolo in mladino, izreka šolsko vodstvo tem potem svojo najiskrenejšo zahvalo. J a n e z T h u m a.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 543.

m. šol. sv. Na osemrazredni mestni dekliški ljudski šoli pri s. v. Jakopu v Ljubljani je stalno popolniti mesto učiteljice z letno plačo 600 gld. eventualno mesto podučiteljice z letno plačo 500 gld.

Prosilke, usposobljene za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom imajo pri sicer enakih razmerah prednost.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z vsemi predpisanimi prilogami, ker bi se sicer ne jemale v poštev, vlagati je do 15. listopada t. l. pri podpisnem c. kr. mestnem šolskem svetu.

Št. 544.

m. šol. sv. Na mestni nemški petrazredni dekliški ljudski šoli je stalno popolniti mesto učiteljice z letno plačo 600 gld., eventualno mesto podučiteljice z letno plačo 500 gld.

Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vložijo do dne 15. listopada t. l.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani.
dne 1. vinotoka 1890.

Št. 579.

m. šol. sv. Na mestni nemški trirazredni deški ljudski šoli je z začetkom leta 1891. stalno popolniti mesto učitelja z letno plačo 600 gld., eventualno mesto podučitelja z letno plačo 500 gld.

Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vložijo do dne 25. listopada t. l.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani
dne 11. vinotoka 1890.

Št. 1143.

okr. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Trnovem se razpisuje četrto učno mesto z letno plačo 400 gld. v stalno ali začasno umeščenje.

Pravilno osnovane prošnje je postavnim potem semkaj vložiti do dne 20. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni
dne 10. vinotoka 1890.

Št. 879.

okr. š. sv. Na jednorazrednici v Čateži je stalno ali začasno popolniti mesto učitelja in voditelja z letno plačo 450 gld., opravičeno 30 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložijo do dne 14. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem
dne 12. vinotoka 1890.

Št. 656.

okr. š. sv. Na dvorazrednici v Kropi je stalno popolniti mesto učiteljice z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z vsemi predpisanimi prilogami, vlagati je semkaj do dne 2. listopada t. l. pri tem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici
dne 16. vinotoka 1890.

Št. 1016.

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Dolenji Vasi se razpisuje drugo učiteljsko mesto z letno plačo 450 gld. v stalno, eventualno začasno umeščenje.

Pravilno osnovane prošnje je postavnim potem semkaj vložiti do dne 1. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji
dne 18. vinotoka 1890.

Št. 875.

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Koprivniku se razpisuje drugo učiteljsko mesto z letno plačo 400 gld. in začasnim stanovanjem v šoli v stalno eventualno začasno umeščenje.

Pravilno osnovane prošnje je postavnim potem semkaj vložiti do dne 1. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji
dne 17. vinotoka 1890.

Št. 1315.

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Šmarjeti je popolniti drugo učiteljsko službo z letno plačo 450 gld.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno obložene prošnje zakonitim potem semkaj vložijo do 20. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem
dne 17. vinotoka 1890.

Št. 1085.

okr. š. sv. V logaškem šolskem okraju sta nastopni dve službi razpisani:

1. Na dvorazrednici v Begunjah pri Cerknici je izpraznjeno nadučiteljsko mesto z letno plačo 500 gld. s poslovno doklado letnih 50 gld. in s prostim stanovanjem.

2. Na trirazrednici v Planini je izpraznjena služba družega učitelja z letno plačo 450 gld.

Prosilci naj vložijo prošnje, opremljene po predpisih, pri tukajšnjem uradu do 24. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci
dne 25. vinotoka 1890.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.

stavi, koje je isti pred nekoliko leti tukajšnji šoli daroval.

Podpisani šteje si v prijetno dolžnost, blagemu šolskemu prijatelju in dobrotniku za ljubeznivo naklonjenost naši šoli in za vse dosedanje velikodušne darove izreči tem potem svojo presrčno zahvalo

V Postojni dne 2. vinotoka 1890.

Janez Thuma, šolski vodja.

Zahvala. Gospod Jan Lego v Žižkovi pri Pragi, uradnik češkega muzeja, častni član Matice slovenske, Narodne šole, učiteljskih društev tolminskega in sežanskega okraja itd. poslal je tukajšnji šoli dve krasnozbirki rudnin v vrednosti 50 gld. Blagemu dobrotniku iz Češkega, ki se tako zelo zanima za slovensko šolo in mladino, izreka šolsko vodstvo tem potem svojo najiskrenejšo zahvalo. Janez Thuma.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Št. 543.

m. šol. sv. Na osemrazredni mestni dekliški ljudski šoli pri s. v. Jakopu v Ljubljani je stalno popolniti mesto učiteljice z letno plačo 600 gld. eventualno mesto podučiteljice z letno plačo 500 gld.

Prosilke, usposobljene za meščanske šole s slovenskim učnim jezikom imajo pri sicer enakih razmerah prednost.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z vsemi predpisanimi prilogami, ker bi se sicer ne jemale v poštev, vlagati je do 15. listopada t. l. pri podpisnem c. kr. mestnem šolskem svetu.

Št. 544.

m. šol. sv. Na mestni nemški petrazredni dekliški ljudski šoli je stalno popolniti mesto učiteljice z letno plačo 600 gld., eventualno mesto podučiteljice z letno plačo 500 gld.

Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vložijo do dne 15. listopada t. l.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani.
dne 1. vinotoka 1890.

Št. 579.

m. šol. sv. Na mestni nemški trirazredni deški ljudski šoli je z začetkom leta 1891. stalno popolniti mesto učitelja z letno plačo 600 gld., eventualno mesto podučitelja z letno plačo 500 gld.

Pravilno opremljene prošnje naj se semkaj vložijo do dne 25. listopada t. l.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani
dne 11. vinotoka 1890.

Št. 1143.

okr. š. sv. Na štirirazredni ljudski šoli v Trnovem se razpisuje četrto učno mesto z letno plačo 400 gld. v stalno ali začasno umeščenje.

Pravilno osnovane prošnje je postavnim potem semkaj vložiti do dne 20. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni
dne 10. vinotoka 1890.

Št. 879.

okr. š. sv. Na jednorazrednici v Čateži je stalno ali začasno popolniti mesto učitelja in voditelja z letno plačo 450 gld., opravičeno 30 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje naj se predpisanim potem semkaj vložijo do dne 14. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem
dne 12. vinotoka 1890.

Št. 656.

okr. š. sv. Na dvorazrednici v Kropi je stalno popolniti mesto učiteljice z letno plačo 400 gld. in prostim stanovanjem.

Prošnje, ki morajo biti opremljene z vsemi predpisanimi prilogami, vlagati je semkaj do dne 2. listopada t. l. pri tem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici
dne 16. vinotoka 1890.

Št. 1016.

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Dolenji Vasi se razpisuje drugo učiteljsko mesto z letno plačo 450 gld. v stalno, eventualno začasno umeščenje.

Pravilno osnovane prošnje je postavnim potem semkaj vložiti do dne 1. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji
dne 18. vinotoka 1890.

Št. 875.

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Koprivniku se razpisuje drugo učiteljsko mesto z letno plačo 400 gld. in začasnim stanovanjem v šoli v stalno eventualno začasno umeščenje.

Pravilno osnovane prošnje je postavnim potem semkaj vložiti do dne 1. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Kočevji
dne 17. vinotoka 1890.

Št. 1315.

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Šmarjeti je popolniti drugo učiteljsko službo z letno plačo 450 gld.

Prosilci za to službo naj svoje pravilno obložene prošnje zakonitim potem semkaj vložijo do 20. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Krškem
dne 17. vinotoka 1890.

Št. 1085.

okr. š. sv. V logaškem šolskem okraju sta nastopni dve službi razpisani:

1. Na dvorazrednici v Begunjah pri Cerknici je izpraznjeno nadučiteljsko mesto z letno plačo 500 gld. s poslovno doklado letnih 50 gld. in s prostim stanovanjem.

2. Na trirazrednici v Planini je izpraznjena služba družega učitelja z letno plačo 450 gld.

Prosilci naj vložijo prošnje, opremljene po predpisih, pri tukajšnjem uradu do 24. listopada t. l.

C. kr. okrajni šolski svet v Logatci
dne 25. vinotoka 1890.

„Učiteljski Tovariš“ izhaja na celi poli velike osmerke 1. in 15. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ prejema list za 2 gld. na leto, za 1 gld. na pol leta.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljano, Florijanske ulice št. 1; naročnino pa prejema g. Fr. Kokalj v Ljubljani na Bregu št. 16.

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko.